

అ) అధః దత్తాయాం పట్టికాయాం సూర్యస్య-చంద్రస్య చ నామాని సంతి. తాని అన్విష్య విఖంతు.

ఇం	ని	ఆ	ది	త్యః	ది
దుః	శా	భా	నుః	వా	శ
*	ప	స్క	క	*	శ
ర	తిః	రః	ద్రః	చం	ధ
విః	క	లా	ని	భిః	రః

సూర్యనామాని

చంద్రనామాని

ఉదా:

దివాకరః

శశధరః

1.
2.
3.
4.
5.
6.

V సర్జనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్

1. గీతం సంభాషణరూపేణ ప్రదర్శయంతు. అభినయం కుర్వంతు.
2. ఆకాశే కే కే సంచరంతి. భూమౌ కే కే సంచరంతీతి పట్టికాయాం లిఖిత్వా ప్రదర్శయంతు.

VI ప్రశంసా

చంద్రస్య వైశిష్ట్యం జ్ఞాత్వా వదంతు.

అ. ఉదాహరణానుసారం కోష్ఠకస్థపదానామ్ ఆధారేణ కానిచన వాక్యాని రచయంతు.

మాతరం, పితరం, గృహం, మిత్రం, బంధూన్, సోదరం

ఉదా: ఏకాకీ చంద్రః మాతరం విహాయ సతతం రాత్రౌ సంచరతి.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

ఆ. ఉదాహరణానుసారం కోష్ఠకస్థపదైః రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

ఉదా: వాయుః వేగేన చంద్రం (చంద్రః) నయతి.

- 1) కో₂పి (దీనః) న రక్షతి.
- 2) సరస్వతీదేవీ (విద్యా) దదాతి.
- 3) సుధీరః మిత్రాయ (గ్రంథః) యచ్ఛతి.
- 4) విద్యాలయే గురుః (శిష్యః) బోధయతి.

ఏతాని ద్వితీయావిభక్తిపదాని.

ఇ. అథః దత్తం గీతాంశం పఠంతు. రేఖాంకితాని ద్వితీయావిభక్తిపదాని పరిశీలయంతు.

ఉన్నతవృక్షం తుంగం భవనం

క్రాంత్యా₂కాశం ఖలు యామ ।

కృత్వా హిమవంతం సోపానం

చంద్రిరలోకం ప్రవిశామ ॥

అధః దత్తే శ్లోకే ద్వితీయావిభక్త్యంత పదాని సన్తి. తేషామ్ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.

ఆంజనేయమ్ అతిపాటలాననం

కాంచనాద్రికమనీయవిగ్రహం

పారిజాతతరుమూలవాసినమ్

భావయామి పవమాననందనమ్

ఈ. అధః దత్తమ్ అనుచ్ఛేదం పఠంతు. అనుచ్ఛేదే రేఖాంకితపదాని అవగచ్ఛంతు.

మమ నామ గణేశః. ప్రతిదినం అహం స్నానాదికం కృత్వా దూరదర్శనే వార్తాః శృణోమి. తదనంతరమ్ ఆధ్యాత్మిక భాషణాని శృణోమి. దేశభక్తి గీతాని శ్రద్ధయా శృణోమి. అనంతరం వార్తాపత్రికాం పఠిత్వా తాం వార్తాపత్రికామ్ అగ్రజాయై యచ్ఛామి. తద్దైవ కంచిత కాలం కథాపుస్తకాని పఠిత్వా ఏతాని అపి అగ్రజాయై యచ్ఛామి. అగ్రజా కథాపుస్తకాని పఠతి. అన్తే వార్తాపత్రికాం, కథాపుస్తకాని మాత్రే యచ్ఛామి. తదనంతరం అగ్రజయా సాకం పుస్తకస్మృతం గృహీత్వా విద్యాలయం గచ్ఛామి.

ఉ. ఉపరితనమ్ అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా ఉదాహరణానుసారం వాక్యాని పూరయంతు.

ఉదా: అహం ప్రాతః దూరదర్శనే శ్రీవేంకటేశ్వరసుప్రభాతం శృణోమి.

1) అహం శృణోమి.

2) అహం శృణోమి.

3) అహం శృణోమి.

4) అహం శృణోమి.

డి. భవతః జన్మదినం పురస్కృత్య మిత్రభ్యః కిం కిం యచ్ఛతీతి లిఖతు.

- 1) అహం రాజేశాయ ఆమ్రఫలం యచ్ఛామి.
- 2) అహం రమేశాయ యచ్ఛామి.
- 3) అహం కార్తికాయ యచ్ఛామి.
- 4) అహం కృష్ణాయ యచ్ఛామి.
- 5) అహం మహేశాయ యచ్ఛామి.

పరియోజనాకార్యమ్

అన్యభాషాసు విద్యమానాని చంద్రసంబద్ధాని గీతాని సంకలయంతు. కక్ష్యాయాం శ్రావయంతు.

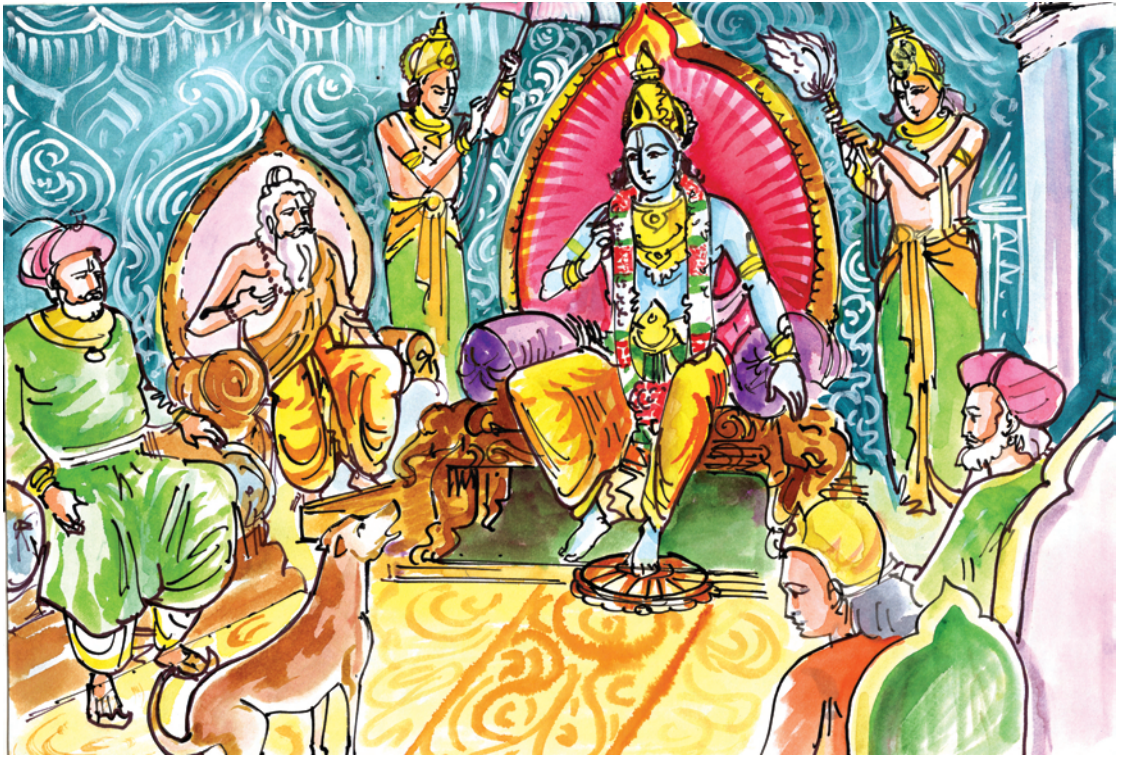
స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	న
1. గీతం సాధనయం గాతుం శక్నోమి.		
2. గీతసారం స్వీయవాక్యైః వక్తుం శక్నోమి.		
3. గీతసారం స్వీయవాక్యైః లేఖితం శక్నోమి.		
4. గీతస్య భావం సంభాషణరూపేణ లేఖితం శక్నోమి.		

విద్యాసమం నాస్తి శరీర భూషణమ్

న్యాయనిష్ఠః శ్రీరామః

తత్ రామరాజ్యమ్. రాజగృహాత్ బహిః బృహతీ ఘంటా అస్తి. యః న్యాయనిర్ణయమ్ ఇచ్ఛతి, సః ఘంటావాదనం కరోతి.

ఏకస్మిన్ దినే శ్రీరామః రాజసింహాసనే ఉపవిష్టః అస్తి. తదా ఘంటానాదః శ్రుతః. మంత్రి బహిః గత్వా పశ్యతి. ఏకః శునకః ఘంటానాదం కుర్వన్ అస్తి. మంత్రి ఏతత్ దృష్ట్వా రామం నివేదయతి. రామః తం శునకమ్ అంతః ప్రవేశయితుమ్ అనుమతిం దదాతి. ఆగతః శునకః రామం మనుష్యవాచా వదతి - “రాజన్! అద్య ప్రాతఃకాలే మామ్ ఏకః బ్రాహ్మణః తామ్రభాజనేన తాడితవాన్. ఏతం శోధం పశ్యతు” ఇతి ముఖం దర్శయతి. రామః చింతయిత్వా పృష్టవాన్ - “త్వమ్ ఏవ వద. తస్మై బ్రాహ్మణాయ కః వా దండః దేయః?” ఇతి. శునకః వదతి. “ఏతం బ్రాహ్మణం శివాలయస్య ధర్మాధికారిరూపేణ నియోజయ” ఇతి.

రామః సాశ్చర్యమ్ ఉక్తవాన్ - “తథైవ కరోమి. కింతు ఏషః దండః కథం స్యాత్?” ఇతి.

శునకః వదతి - “అహమ్ అపి కన్యచన దేవాలయస్య ధర్మాధికారి ఆసమ్. తదా అహం దేవధనమ్ అపహృతవాన్. తస్మాత్ కారణాత్ శునకజన్మ ప్రాప్తవాన్ అస్మి. ఏషః బ్రాహ్మణః అపి శునకః భూత్వా తాడనవేదనాం అనుభవతు ఇత్యేవ మమ ఆశయః” ఇతి. శ్రీరామః తథైవ కృతవాన్.

7. నివేదనమ్

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

- చిత్రే కిమ్ అస్తి?
- వేదికాయాం కే కే సన్ని?
- మహిలా కిం కరోతి?

ఛాత్రేభ్యః సూచనాః

- పాఠం పఠంతు. కఠినపదానాం వాక్యానాం చ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.
- కఠినపదానామ్ అర్థాన్ అధికృత్య మిత్రైః సాకం చర్చాం కుర్వంతు.
- పాఠ్యపుస్తకస్య అన్తే దత్తం పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.

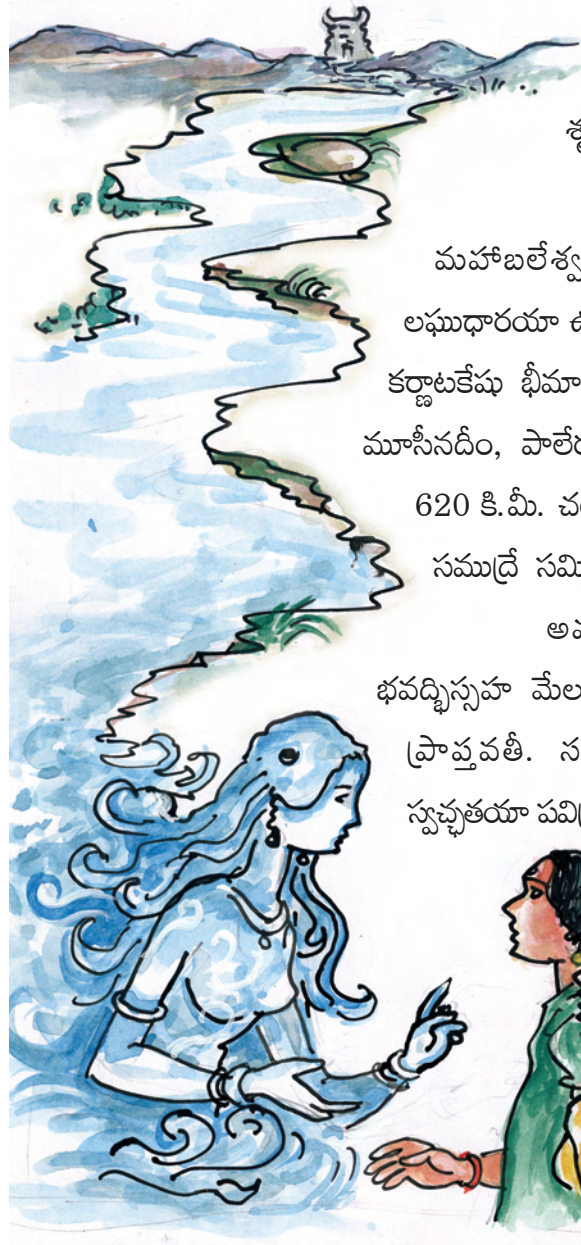
ప్రియబాలాః ! అహం కా ఇతి జానన్తి కిమ్?

అహం మమ విషయే కించిత్ నివేదయితుం ఇచ్ఛామి.

శృణ్వన్తి ఖలు!

అహమస్మి కృష్ణానదీ. అహం మహారాష్ట్రస్థేషు సహ్యపర్వతేషు మహాబలేశ్వరప్రాంతే ఉత్పన్నా. తత్రస్థే శివాలయే గోముఖాత్ లఘుధారయా ఉత్పన్నా అహం మహారాష్ట్రేషు 312 కి.మీ. ప్రవహన్తి, తతః కర్ణాటకేషు భీమానదీం, తుంగభద్రాం చ మిలన్తి, 508 కి.మీ. ప్రవహన్తి మూసీనదీం, పాలేరుం, చంద్రవంకామ్ ఉపనదీత్వేన గృహ్లాతీ ఆంధ్రప్రదేశే 620 కి.మీ. చలన్తి హంసలదీవిప్రాన్తే సముద్రే సమ్మిలామి.

అహం మార్గస్థైః భవద్భిస్సహ మేలనస్య శుభావసరం ప్రాప్తవతీ. సహస్ర శః వర్షేభ్యః స్వచ్ఛతయా పవిత్రతయా ప్రవహన్త్యాః మమ

కాలుష్యం పరమశత్రుః అభవత్. మహారాష్ట్రతః ఆరభ్య ఆంధ్రప్రదేశపర్యంతం స్థితానాం అనేకనగరాణాం వ్యర్థపదార్థాః, శతాధికానాం కర్మాగారాణాం వ్యర్థపదార్థాః, విషరసాయనాని, ఔషధావశేషాః చ లఘునదీభిః, కుల్యాభిః

ఆగత్య మయి సమ్మిలన్తి. కర్మాగారేభ్యః నగరేభ్యః చ పరిత్యక్తానాం మలినానాం, కర్దమజలానాం చ సమ్మేలనేన అహం విషపూరితా సంవృత్తా. మనుష్య-జన్తు-మృతశరీరాణాం, ప్లాస్టిక్ (ప్లాస్టిక్) నిర్మిత వ్యర్థపదార్థానాం నిక్షేపణేన, మలమూత్రవిసర్జనేన, పశూనాం ప్రక్షాలనేన చ మమ స్థితిః అత్యంతం భయంకరీ అభవత్. ఏతైః కారణైః మమ స్వచ్ఛతా,

అమరావతీసూప

పవిత్రతా చ ప్రణష్టా. మమ ప్రదూషితజలపానేన మానవాః పశుపక్షిణః, జలచరాశ్చ రోగపీడితాః భవన్తి.

ప్రియబాలాః! ఏవం వదన్తీ అహం భవతాం జామితాకారణం న అభవమ్ కిల! అస్తు, తాం దుఃఖగాఢాం విస్మృత్య మమ కాంచన విశేషాన్ వదామి. శృణ్వన్తు.

నాగార్జునసాగరజలబంధః

మహాబలేశ్వరమ్ ఆరభ్య శతాధికేషు పుణ్యక్షేత్రేషు సంచరంతీ అహం బహూన్ ప్రదేశాన్ దృష్టవతీ, విజయాంబికాం సేవితవతీ, అమరావతీమ్ వీక్షితవతీ, మమ జలం వ్యర్థం మా భవతు ఇతి విచింత్య సర్వకారేణ 1960 తమే వర్షే ఆచార్య నాగార్జునస్య నామ్నా నాగార్జునసాగరజలబంధః నిర్మితః అభవత్. కర్ణాటకేషు ఆలమట్టి, ఆంధ్రేషు శ్రీశైలం, నాగార్జునసాగరః, ప్రకాశం బ్యారేజీ ఇతి జలబంధాః మమోపరి నిర్మితాః. తేన అహం

లక్షాధిక-ఎకరపరిమితాం భూమిం సారవతీం కరోమి. మమ కారణేనైవ ఆంధ్రప్రదేశస్య భారతధాన్యాగారః ఇతి నామాంతరం ప్రఖ్యాతమ్. 1980 తమే వర్షే జూరాలజలబంధస్య నిర్మాణేన సహస్రమహాశక్తివాహ (మెగావాట్)పరిమితా విద్యుత్ ఉత్పద్యతే. స్పర్శనమాత్రేణ నృత్యం కర్తుం యోగ్యానాం విభిన్న పుత్రలికానాం నిర్మాణేన ప్రసిద్ధః కొండపల్లిగ్రామః, నాట్టకలాక్షేత్రే ప్రసిద్ధః కూచిపూడి గ్రామః చ మమ తటే ఏవ విలసతః.

మామ్ ఉద్దిశ్య కవయః కావ్యాని, బహ్వీః కథాః చ విరచితవన్తః. సర్వే అపి మమ ఉపయోగం నానావిధరూపైః కుర్వంతః అనేకాన్ లాభాన్ విందంతి. పరం మమ రక్షణే కః ఆసక్తః?

పవిత్రాం, జీవనదాత్రీం మాం కః సంరక్షేత్? పుత్రసమాః మే బాలాః! మమ రక్షణవిషయే యుష్మాకమేవ దాయిత్యం అస్తి.

జూరాల జలబంధః

ఏతాని కుర్వంతు

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

- అ. కృష్ణానదీ కైః సహ సంభాషణం కరోతి?
- ఆ. కృష్ణానద్యాః బాధాయాః కారణం కిమ్?
- ఇ. నదీకాలుష్యనివారణార్థం కాని కాని కార్యాణి కరణీయాని?
- ఈ. నదీభ్యః కే కే ఉపయోగాః భవన్తి?
- ఉ. పారాత్ భవంతః కిమ్ అవగతవంతః?

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు-వ్యక్తీకుర్వంతు

- అ. 'ప్రాప్తవతీ' ఇత్యాది స్త్రీలింగక్రియాపదానామ్ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.
- ఆ. అధః దత్తానాం వాక్యానాం సమానార్థకవాక్యాని పారే అన్విష్య లిఖంతు.

1) నాకు కాలుష్యం పెద్ద శత్రువు అయ్యింది.

.....

2) నా కారణంచేతనే ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు "భారతధాన్యగారం" అని పేరొచ్చింది.

.....

3) నేను నా విషయంలో కొంచెం చెప్పాలని ఇష్టపడుతున్నాను.

.....

4) పవిత్రురాలను, ప్రాణదాయినీ అయిన నన్ను ఎవరు రక్షించాలి?

.....

5) రకరకాల బొమ్మలను తయారుచేయడంవల్ల కొండపల్లి గ్రామం ప్రసిద్ధిచెందినది.

.....

6) నా గురించి కవులు కావ్యాలు, కథలు రచించారు.

.....

ఇ. అధః జలస్య అవశ్యకతాయాః సూచకాని చిత్రాణి, వాక్యాని చ దత్వాని.తేషాం మేలనం కర్వన్తు.

జలం పచనార్థమ్ అవశ్యకమ్.

జలం వృక్షసేచనార్థమ్ అవశ్యకమ్.

జలం పానార్థమ్ అవశ్యకమ్.

జలం స్నానార్థమ్ అవశ్యకమ్.

జలం వస్త్రప్రక్షాలనార్థమ్ అవశ్యకమ్.

ఈ. పాఠం పఠిత్వా అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

- 1) కృష్ణానదీ కుత్ర ఉత్పన్నా?
- 2) ఆంధ్రప్రదేశస్య ప్రఖ్యాతం నామాంతరం కిమ్?
- 3) కొండపల్లి పుత్తలికానాం ప్రాశస్త్యం కిమ్?
- 4) నాట్యకలాక్షేత్రే ప్రసిద్ధః గ్రామః కః?
- 5) కృష్ణానద్యాం నిర్మితాః జలబంధాః కే?
- 6) కృష్ణానదీ కేషు రాజ్యేషు ప్రవహతి?

III స్వీయరచనా

అధ: దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

1. భవతః గ్రామతటాకస్య కాలుప్యనివారణాయ భవతః గ్రామవాసిభిః కిం కరణీయమ్ ఇతి లిఖంతు.
2. అస్మాకం దేశే కాః నద్యః ప్రవహంతి? తాః కథం కలుషితాః భవంతి?
3. నదీనామివ మానవానామ్ ఉపయుక్తాని కానిచన జలసంసాధనాని కాని?
4. కృష్ణానద్యాం నిర్మితానాం నాగార్జునసాగరః, జూరాల జలాశయానామివ ఇతరాసు నదీషు కే కే జలాశయాః నిర్మితాః ఇతి లిఖంతు.

IV పదజాలాభివృద్ధిః - భాషాక్రీడా:

అ) అధ: దత్తానాం వాక్యానామ్ ఆధారేణ సమాధానాని కోష్ఠకేషు లిఖంతు.

1. కాష్ఠపుత్తలికానిర్మాణాయ ప్రసిద్ధః గ్రామః.

--	--	--	--

2. కనకదుర్గాక్షేత్రమ్ అత్ర అస్తి.

--	--	--	--	--

3. బౌద్ధాచార్యస్య నామ్నా నిర్మితః జలబంధః.

--	--	--	--	--	--	--

4. కృష్ణానదీ అస్మిన్ ప్రాంతే సముద్రే సమ్మిలతి.

--	--	--	--	--	--

ఉపరి దత్తేభ్యః వర్తులేభ్యః అక్షరాణి

స్వీకృత్య పక్షీ ఇత్యస్య పర్యాయపదమ్ లిఖంతు.

ఆ) అధ: జలజంతూనాం చిత్రాణి దత్తాని. అనుచ్ఛేదం సంపూర్ణం పఠిత్వా జంతూనాం నామాని సంస్కృతేన మాతృభాషయా చ లిఖంతు.

కస్మింశ్చిత్ సముద్రే ఏకః అస్తి. తస్య మిత్రం ఏకః . సముద్రస్యతీరే

బహవః అపి నివసన్తి. సముద్రే నివసన్ ఏకః ప్రతిదినం

మందూకాన్ ఖాదతి స్మ. తదా ఏకః మందూకః కూర్మ మీనాభ్యాం సహ గత్వా

మిలితవాన్. తదా నక్షత్రమీనః ఏకాం సూచనామ్ అకరోత్. తస్య సూచనానుసారేణ తే సర్వే

మిలిత్వా నివేదితవన్తః. సముద్రస్య రాజా తిమింగలః మకరమ్ ఆహూయ

మందూకాన్ మా ఖాదతు ఇతి ఆదిష్టవాన్.

అ) భవతాం పరిచితానాం నదీనాం విశేషాంశాన్ కోష్ఠకేషు లిఖంతు.

నద్యాః నామ	జన్మస్థానం	రాజ్యం	పుణ్యక్షేత్రాణి	ముఖ్యపట్టణాని

V

సర్వనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్

కృష్ణానద్యాః పరిచయః “మమ పరిచయః (బయోడేటా)” ఇతి శీర్షికయా లిఖంతు.

మమ పరిచయః

- మమ నామ :
- మమ జన్మస్థలం :
- మమ గమనం : కి.మీ.
- మమ తీరే పుణ్యక్షేత్రాణి :
-
- మమ తీరే ముఖ్యపట్టణాని :
- మయి జలబంధాః :
-
- మమ ఉపనద్యః :
- మమ సముద్రసంగమస్థానం:

VI ప్రశంసా

భారతదేశే నదీనాం పూజాం కుర్వంతి. కిమర్థమ్? తాసాం పూజనే ఉద్దేశ్యం కిమ్?

VII భాషాంశాః

అధః దత్తాని పదాని పఠంతు. అర్థాన్ జానంతు. ఉదాహరణానుసారం వాక్యాని లిఖంతు.

తస్య	=	అతని యొక్క	ఏతస్య	=	ఇతని యొక్క
సర్వస్య	=	అందరి యొక్క	కస్య	=	ఎవని యొక్క
తత్	=	అది	ఏతత్	=	ఇది

ఉదా: ఎవని పేరు రవి ?

కస్య నామ రవి: ?

- ఎవని పేరు శ్రీనివాస్ ?
- ఇది అతని యొక్క పుస్తకం.
- ఇది ఎవని యొక్క ఇల్లు?
- ఇది అందరి యొక్క పాఠశాల.
- ఇది అతని యొక్క పొలం.
- అది ఇతని యొక్క పుస్తకం.

పరియోజనాకార్యమ్

భారతదేశే విద్యమానానాం నదీనాం నామాని తాసామ్ జన్మస్థానానాం నామాని చ పట్టికాయాం లిఖిత్వా కక్షాయాం ప్రదర్శయంతు.

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	అమ్	న
1. పాఠస్థకఠినపదానామ్ అర్థాన్ వక్తుం శక్నోమి.		
2. మమ పరిచయం స్వీయవాక్యైః వక్తుం శక్నోమి.		
3. పాఠస్య సారం స్వీయవాక్యైః లేఖితం శక్నోమి.		

న హి కృతమ్ ఉపకారం సాధవో విస్మరంతి

8. ప్రజ్ఞాచక్రం

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

- అధికారీ కిం కరోతి?
- సమాజే ఈదృశాః కే కే సంతి?
- తేభ్యః కీదృశం సాహాయ్యమ్ ఆవశ్యకమ్?

ఛాత్రేభ్యః సూచనాః

- పాఠం పఠంతు. కఠినపదానాం వాక్యానాం చ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.
- కఠినపదానామ్ అర్థాన్ అధికృత్య మిత్రైః సాకం చర్చాం కుర్వంతు.
- పాఠ్యపుస్తకస్య అన్తే దత్తం పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.

ధరణీ, తస్యాః సఖీ లహరీ చ క్రీడాం
పరిసమాప్య వృద్ధస్య సమీపం గతవత్సై. అన్యే
బహవః బాలకాః బాలికాః చ తం పరితః
ఉపవిశ్య కథాం వదతు తాత! ఇతి
ప్రార్థితవంతః. సః అంధః. తథాపి సః
బాలానామ్ అత్యంతప్రియః. అతః సః మందం
హసన్ 'సర్వే ఆగతవంతః వా?' ఇతి అపృచ్ఛత్.
'అమ్, ఆగతవంతః' ఇతి బాలాః అవదన్. సః
ఏకామ్ అద్భుతాం, బాలేభ్యః రోచికాం కథాం
శ్రావితవాన్. బాలాః శ్రద్ధయా ఆశ్చర్యేణ చ
తాం కథాం శ్రుతవంతః. బాలేషు అన్యతమః
అభినవః పార్శ్వస్థం స్వగృహం ప్రాప్య ఏకస్యాం
స్థలికాయాం శాకేన సహ రోటికాః ఆనీయ
వృద్ధాయ దత్తవాన్ అవదత్ చ. 'రోటికాః
ఉష్ణాః సంతి. ఖాదతు.' ఇతి. వృద్ధః 'వత్స!
అహం స్వయం పచామి ఖలు! భవతు.' ఇత్యుక్త్వా
రోటికాం ఖాదితవాన్.

క్రమశః రాత్రేః ఆరంభః అభవత్.
బాలానాం గృహగమనస్య సమయః అభవత్.
కస్యాపి వృద్ధం త్యక్త్వా గస్తుమ్ ఇచ్ఛా నాసీత్.
అతః బాలాః సర్వే అపి తం తస్య గృహే
త్యజామః ఇతి విచిన్త్య తేన సహ తస్య గృహం

గతవంతః . తాత! అంధకారః వ్యాప్తుః. కథం
 కార్యం కరోషి? ఇతి అపుచ్చత్ కశ్చన
 బాలకః. సః హసన్ 'ప్రకాశే అంధకారే చ
 కః భేదః అంధస్య?' ఇత్యవదత్. పాకస్య
 ఆరంభమ్ అపి క్లేశం వినా కృతవాన్.
 పాకానంతరం సః ఏకం పుస్తకం స్వీకృత్య
 హస్తేన స్పృశన్ వినా ౨౨ యాసం పఠితవాన్.
 తత్ దృష్ట్వా బాలాః విస్మితాః అభవన్.
 అనంతరం తే జ్ఞాతవంతః సః గ్రంథః
 భగవద్గీతా ఇతి, తస్యాః లిపేః నామ బ్రైయిలీ
 ఇతి, తయా లిప్యా అంధాః పఠంతీతి.

అనంతరదినే సాయంకాలే సః
 వృద్ధః వృక్షస్య అధః వేదికాయామ్
 ఉపవిష్టవాన్. పార్శ్వస్థం బాలకం
 గృహీతవాన్. తం హస్తేన స్పృష్ట్వా ఏవ 'త్వం
 నూతనః ఇవ అస్తి' ఇతి అపుచ్చత్. వృద్ధస్య
 ప్రజ్ఞాం దృష్ట్వా బాలకాః 'అంధోఽపి ఏషః
 ప్రజ్ఞాచక్షుః' ఇతి అవగతవంతః. పార్శ్వస్థా
 లహరీ "సత్యం తాత! ఏషః మమ పితృవ్యస్య
 పుత్రః శ్రీకరః. విరామాన్ యాపయితుమ్
 అస్మాకం గృహమ్ ఆగతవాన్" ఇతి అవదత్.
 పునః వృద్ధః కథామ్ ఆరబ్ధవాన్. బాలాః
 ప్రతిదినమివ కథాం శృతవంతః.

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

- అ. వృద్ధః కీదృశః?
- ఆ. వృద్ధః కాని కాని కార్యాణి కర్తుం శక్నోతి?
- ఇ. వృద్ధః కథం పఠితవాన్? బాలకాః కిమర్థమ్ విస్మితాః భవంతి?
- ఈ. భవతాం పరిసరప్రదేశే వృద్ధసదృశః కోఽపి అస్తి వా? తమ్ ఉద్దిశ్య వదంతు.

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు-వ్యక్తికర్వంతు

- అ. పాఠస్థద్విత్వాక్షరపదాని చిత్వా రేఖాంకితాని కర్వంతు. లిఖంతు.
- ఆ. 'అనంతరే దినే ఆరభివాన్' ఇతి అనుచ్ఛేదం పఠంతు. తస్మిన్ స్థితాని క్రియాపదాని చిత్వా తేషామ్ అర్థాన్ లిఖంతు.

ఉదా; ఉపవిష్టవాన్ = కూర్చున్నాడు

- ఇ. అథః దత్తానాం పదానాం సమానార్థకపదాని పారాత్ చిత్వా లిఖంతు.

- 1) అనేకమంది =
- 2) ఇష్టమైన =
- 3) పశ్యేంతో =
- 4) కష్టం =
- 5) వంట =
- 6) అరుగు =
- 7) పెదనాన్న =

- ఈ. ఉపరితనసంస్కృతపదాని ఉపయుజ్య రిక్తస్థానాని పూరయంతు

- 1) బాలకాః క్రీడాంగణే క్రీడంతి.
- 2) వృద్ధః బాలకానాం కథాం కథితవాన్.
- 3) అభినవః రోటికాః ఆనీయ తాతాయ దత్తవాన్.
- 4) తాతః వినా కార్యం కరోతి.

- 5) మాతా కృత్వా మాం ఖాదయతి.
- 6) గృహస్య పురతః ఉపవిశ్య బాలాః 'చతురంగం' క్రీడన్తి.
- 7) శ్రీకరః లహర్యాః పుత్రః.

ఈ. పాఠం పఠిత్వా అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు

- 1) కే క్రీడన్తి ?
- 2) వృద్ధాయ అభినవః కిం కృతవాన్ ?
- 3) వృద్ధః గృహే కిం పఠితవాన్ ?
- 4) అంధః అపి వృద్ధః కీదృశః?
- 5) శ్రీకరః కిమర్థం లహర్యాః గృహమ్ ఆగతవాన్?

III స్వీయరచనా

అధః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

- 1) పాఠ్యభాగస్య సారం స్వీయవాక్యైః లిఖంతు?
- 2) వృద్ధః పాలే కానిచన కార్యాణి కృతవాన్. సః ఇతోఽపి కిం కిం కర్తుం శక్నోతి ఇతి భవాన్ చింతయతి?
- 3) భవంతః వృద్ధసదృశజనానాం కృతే కిమపి సాహాయ్యం కృతవంతః వా? కదా? కథం?
- 4) భవతః గృహే పితామహీ, పితామహః భవతః చేత్, తౌ భవతః ఉపకారం కథం కురుతః?

IV పదజాలాభివృద్ధిః - భాషాక్రీడాః

అ) అధః దత్తానాం రేఖాంకితపదానామ్ అర్థాన్ మాతృభాషయా లిఖంతు.

- 1) తం పరితః ఉపవిశ్య కథాం వదతు తాత! ఇతి ప్రార్థితవంతః.
- 2) హస్తేన స్ప్రుశన్ వినాఽపి యాసం పఠితవాన్.
- 3) విరామాన్ యాపయితుమ్ అస్మాకం గృహమ్ ఆగతవాన్.
- 4) అంధః అపి ఏషః ప్రజ్ఞాచక్షుః.

ఆ) అధః దత్తాని చిత్రాణి పశ్యంతు. తేషాం నామాన్యపి అత్ర దత్తాని.
తేషాం యోజనం కుర్వంతు.

ఏతత్ పాటలపుష్పమ్.

ఏతత్ సేవంతికాపుష్పమ్.

ఏతత్ మందారపుష్పమ్.

ఏతత్ మల్లికాపుష్పమ్.

ఏతత్ కమలమ్.

ఇ. అధః దత్తేషు వాక్యేషు కానిచన పదాని రేఖాంకితాని సంతి తేషాం విరుద్ధార్థకపదాని
లిఖంతు.

అ) గ్రీష్మకాలే సూర్యస్య తాపః అధికః భవతి.

గ్రీష్మకాలే ×

ఆ) వృద్ధస్య దూరే స్థిత్యా ఉక్తవాన్.

దూరే ×

ఇ) ధనం గ్రహీతుం న ఇచ్ఛతి స్మ.

ఈ) మార్గే ఏకం ధనికం దృష్టవాన్.

ఉ) భక్తః నేత్రాణి నిమీల్య దేవం భావయతి.

V సర్వనాత్మకవ్యక్తీకరణమ్

‘శ్వస్తనాయామ్ ఏకపాత్రాభినయస్పర్ధాయామ్’ అంధః ఇవ అభినయం కరోమి ఇతి విచింత్య, సః అభినయః కథం భవేదితి ఇదానీం ప్రదర్శయతు.

VI ప్రశంసా

ప్రతిదినం నిర్దిష్టసమయే విద్యాలయమ్ అగచ్ఛంతం భవతః మిత్రమ్ ఉద్దిశ్య భవాన్ కిం చింతయతీతి వదతు.

VII భాషాంశాః

అ. అథః దత్తాని వాక్యాని పఠంతు, అవగచ్ఛంతు.

వర్తమానకాలః	భూతకాలః
బాలః ధ్యానం కరోతి. (బాలుడు ధ్యానము చేయుచున్నాడు.)	బాలః హ్యః ధ్యానమ్ అకరోత్. (బాలుడు నిన్న ధ్యానం చేశాడు.) బాలః హ్యః సప్తవాదనే ధ్యానం కరోతి స్మ. (బాలుడు నిన్న ఏడు గంటలకు ధ్యానం చేస్తూ ఉండెను.) బాలః హ్యః ధ్యానం కృతవాన్. (బాలుడు నిన్న ధ్యానం చేశాడు.)
శ్రీకరః అద్య గ్రామం గచ్ఛతి (శ్రీకర్ ఈ రోజు గ్రామానికి వెళ్తున్నాడు.)	శ్రీకరః హ్యః గ్రామమ్ అగచ్ఛత్. (శ్రీకర్ నిన్న గ్రామానికి వెళ్ళాడు.) శ్రీకరః హ్యః సాయం గ్రామం గచ్ఛతి స్మ. (శ్రీకర్ నిన్న సాయంత్రం గ్రామానికి వెళ్తూ ఉండెను.) శ్రీకరః హ్యః గ్రామం గతవాన్. (శ్రీకర్ నిన్న గ్రామానికి వెళ్ళాడు.)

ఆ. ఉపరిదత్తానామ్ ఉదాహరణానామ్ అనుసారం అధః దత్తాని క్రియాపదాని ఉపయుజ్య వాక్యాని లిఖంతు.

భూతకాలః			వర్తమానకాలః
కృతవాన్	కరోతి స్మ	అకరోత్	కరోతి
(చేశాడు)	(చేస్తూ ఉండెను)	(చేశాడు)	(చేయుచున్నాడు)
.....			గచ్ఛతి
.....			పఠతి
.....			ఖాదతి
.....			లిఖతి
.....			నమతి

పరియోజనాకార్యమ్

తెలుగుభాషయా - దేవనాగరీలిప్యా అక్షరాణి ఏకత్ర లిఖిత్వా ప్రదర్శయంతు.

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	న
1. పాఠస్య సారం స్వీయవాక్యైః వక్తుం శక్నోమి.		
2. పాఠం స్పష్టతయా పఠితుం శక్నోమి.		
3. పాఠ్యసంబద్ధప్రశ్నానాం సమాధానం లేఖితుం శక్నోమి.		
4. పాఠ్యసంబద్ధామ్ ఏకాం కథాం వక్తుం శక్నోమి.		

ధర్మః కీర్తిః ద్వయం స్థిరమ్

9. వేములవాడా క్షేత్రమ్

చిత్రం పశ్యంతు, చింతయంతు, వదంతు.

- చిత్రే కిం కిమ్ అస్తి?
- భక్తాః కిం కుర్వంతి?
- బాలకః కిం కరోతి?
- భవద్భిః దృష్టం దేవాలయమ్ ఉద్దిశ్య వదంతు

ఛాత్రేభ్యః సూచనాః

- పాఠం పఠంతు. కఠినపదానాం వాక్యానాం చ అధః రేఖాంకనం కుర్వంతు.
- కఠినపదానామ్ అర్థాన్ అధికృత్య మిత్రైః సాకం చర్చాం కుర్వంతు.
- పాఠ్యపుస్తకస్య అన్తే దత్తం పదకోశం దృష్ట్వా తేషామ్ అర్థాన్ అవగచ్ఛంతు.

అహం హైద్రాబాద్ నగరే వివేకానందవిద్యాలయే చతుర్థకక్ష్టాయాం హామి. అస్మాకం సంస్కృతశిక్షకుః “ఆగామి రవివాసరే వయం సర్వే వేములవాడా క్షేత్రం ద్రష్టుం గచ్ఛామః” ఇతి ప్రకటితవాన్. వయం సర్వే అపి

ఛాత్రాః కరతాలధ్వనినా తస్య వచనం స్వాగతీకృతవంతః. రవివాసరః ఆగచ్ఛత్.

అహం తు ప్రాతః పంచవాదనే నిద్రాతః ఉత్థాయ స్నానాదికం సమాపితవాన్. ద్వితేభ్యః దినేభ్యః కదా వా వేములవాడాక్షేత్రం ద్రష్టవ్యమితి మనసి తీవ్రేచ్ఛా ఆసీత్. అద్య సా ఇచ్ఛా పూర్ణా భవతీతి మహాన్ ప్రమోదః భవతి. వయం సర్వే సర్వం సజ్జీకృత్య మహాత్మాగాంధీబస్ నిస్థానకం ప్రాప్తవంతః. తత్ర వేములవాడా నగరం గన్తుం బస్యానం సిద్ధమస్తి. వయం సర్వే తత్ యానమ్ అధిరుహ్య ఉపవిష్టవంతః. ఉత్సాహేన ఉచ్చైః గీతాని గీతవంతః చ.

వేములవాడా పుణ్యక్షేత్రం

కరీంనగర్ జనపదే అస్తి. మార్గమధ్యే సిద్ధిపేటనగరమ్ ఆగతమ్. తతః గచ్ఛతి మార్గే మందం మందం ప్రవహంతీ మాండవ్యనదీ (మానేరు) దృష్టా. జలప్రవాహస్య ధ్వనిః కర్ణయోః ఆనందం జనయతి స్మృ. అనంతరం సిరిసిల్లా నగరమ్ ఆగతమ్. నగరే బస్యానం గచ్ఛతి స్మృ. మార్గస్థేషు కేషుచిత్ గృహేషు వస్త్రవయనధ్వనిః శృతః. ఏతద్ నగరం తన్తువాయానాం ప్రసిద్ధమితి, అగ్నిపేటికాయాం స్థాపయితుం యోగ్యానాం శాటికానాం నిర్మాణమ్ అత్రైవ భవతీతి పిత్రా ఉక్తం వచనం స్మృతవాన్. తతః సమీపే ఏవ వేములవాడాక్షేత్రమ్ అస్తి. దూరాదేవ వేములవాడాదివ్య క్షేత్రశిఖరం దృష్ట్వా మనః ప్రఫుల్లమ్ అభవత్. వేములవాడా బస్ నిస్థానకే యానాత్ అవతీర్య వయం మందిరం గతవంతః. వికసితపద్మస్య తటాకస్య ఉపరి శిల్పకలానిర్మితం రాజరాజేశ్వరస్య మందిరం సుందరమ్ అస్తి. మందిరస్య ఉత్తరదిశి ధర్మకుండః అస్తి. ధర్మకుండే స్నానేన సర్వపాపనివారణం భవతీతి భక్తానాం విశ్వాసః.

ధర్మకుండం

ధర్మకుండే స్నాత్వా మందిరమధ్యం
ప్రవిష్టవంతః. ఆలయార్చకః గర్భాలయే దివ్యప్రభావేణ
విరాజితం శివలింగం దర్శయన్ 'బాలాః భవంతః
సర్వే స్వాభీష్టాని మనసి భావయంతః దేవం
నమస్కర్వంతు'. ఇతి ఉక్తవాన్. అహం 'మమ
విద్యాభివృద్ధిః భవతు' ఇతి ప్రార్థనాం కృత్వా
నమస్కృతవాన్.

తతః లక్ష్మీగణేశస్య, రాజరాజేశ్వరీమాతః,
అన్యాయాం దేవతానాం చ దర్శనం కృతవంతః.
మందిరాత్ బహిః ధ్వజస్తంభస్య దక్షిణే భాగే ఏకాం 'చిల్లాం' (దర్గాం) దృష్ట్వా వయం సర్వే ఆశ్చర్యమ్
అనుభూతవంతః. తత్రత్యః కశ్చన వృద్ధః ధార్మికసామరస్యప్రతీకమిదం క్షేత్రమితి ఉక్తవాన్.

తత్ర కేచన భక్తాః వృషభం నీత్వా గర్భాలయం పరితః ప్రదక్షిణం కుర్వంతి స్మృ. ఏవం కరణేన
మనోరథాః సిద్ధ్యంతీతి జనానాం విశ్వాసః. అధ్యాపకేన ఆహూతాః వయం మందిరాత్ బహిరగత్య
భీమేశ్వర - నగరేశ్వర - బద్దిపోచమ్మ మందిరాణి దృష్టవంతః. అస్మాకం సంస్కృతాధ్యాపకః సర్వాన్
ఏకత్ర ఉపవేశ్య వేములవాడా క్షేత్రస్య అన్యాయ్ అపి విశేషాన్ శ్రావితవాన్. “ఛాత్రా! కన్నడభాషాయాః
ఆదికవిః 'పంపనః' వేములవాడవాసీ ఏవ. తథైవ ప్రసిద్ధకవిః సోమదేవసూరిశ్చ అత్రత్యః ఏవ. సంస్కృ
తభాషావికాసాయ ఏతత్ దేవస్థానమ్ ఏకం సంస్కృతవిద్యాలయం చాలయతి. ఇదం క్షేత్రం వేదపండితానాం
నిలయః” ఇతి సూచితవాన్.

తదనంతరమ్ వయం ప్రసాదవిక్రయశాలాయాం చిత్రాన్నం, మోదకాని చ క్రీత్వా ఖాదితవంతః.
సాయం సార్ధపంచవాదన సమయః అభవత్. బస్నిస్థానకం గత్వా బస్యానమ్ అధిరుహ్య హైద్రాబాద్
నగరం ప్రత్యాగతవంతః. ఏతస్య క్షేత్రస్య దర్శనేన అహం ప్రభూతమ్ ఆనందమ్ అనుభూతవాన్. అనేకాన్
విశేషాన్ జ్ఞాతవాన్ చ.

రాజరాజేశ్వరస్య మందిరం

పాఠాని కుర్వంతు

I శృణ్వంతు-విచింత్య వదంతు

- అ. బాలకన్య స్థానే భవాన్ భవతి చేత్ వేములవాడా క్షేత్రే కిం కిం కరోతి?
- ఆ. భవాన్ కాం యాత్రాం కృతవాన్? తత్ర కిం కిం దృష్టవాన్?
- ఇ. భవాన్ యాత్రాం కర్తుమిచ్ఛతి చేత్ కుత్ర గచ్ఛతి?
- ఈ. భవతః గ్రామే/నగరే కాని కాని మందిరాణి సంతి?
- ఈ. యాత్రాయాః ప్రయోజనాని కాని?

II పఠంతు-అవగచ్ఛంతు-వృత్తికుర్వంతు

- అ. పాఠం పఠంతు. ద్వితీయావిభక్తిపదాని చిత్వా రేఖాంకితాని కుర్వంతు. తేషామర్థాన్ పదకోశం దృష్ట్వా లిఖంతు.

ఉదాహరణమ్: వచనం, క్షేత్రం,

- ఆ. అనుచ్ఛేదం పఠిత్వా పంచప్రశ్నానాం నిర్మాణం కుర్వంతు.

వేములవాడాపుణ్యక్షేత్రం కరీంనగర్ జనపదే అస్తి. మార్గమధ్యే సిద్ధిపేటనగరమ్ ఆగతమ్. తతః గచ్ఛతి మార్గే మందం మందం ప్రవహంతీ మాండవ్యనదీ (మానేరు) దృష్టా. జలప్రవాహస్య ధ్వనిః కర్ణయోః ఆనందం జనయతి. అనంతరం సిరిసిల్లానగరమ్ ఆగతమ్. నగరే బస్యానం గచ్ఛతి స్మ. మార్గస్థేషు కేషుచిత్ గృహేషు వస్తువయనధ్వనిః శ్రుతః.

ఉదా: వేములవాడా పుణ్యక్షేత్రం కుత్ర అస్తి?

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

ఇ. పాఠ్యాంశాధారేణ వాక్యాని క్రమశః స్థాపయన్తు.

- 1) కేచన భక్తాః వృషభం నీత్వా గర్భాలయం పరితః ప్రదక్షిణం కుర్వంతి.
- 2) 'వేదపండితానాం నిలయః' ఇదం క్షేత్రమితి సూచితవాన్.
- 3) ధర్మకుండే స్నానేన సర్వపాపనివారణం భవతీతి భక్తానాం విశ్వాసః.
- 4) వయం సర్వే వేములవాడాక్షేత్రం ద్రష్టుం గచ్ఛామః ఇతి ప్రకటితవాన్.
- 5) దేవస్థానమ్ ఏకం సంస్కృతవిద్యాలయం చాలయతి.
- 6) దూరాదేవ వేములవాడాదివ్యక్షేత్రశిఖరం దృష్ట్వా మనః ప్రఫుల్లమ్ అభవత్.

ఈ. పాఠం పఠిత్వా అథః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని లిఖంతు.

- 1) వేములవాడాక్షేత్రే ధర్మసామరస్యప్రతీకార్థం కిమస్తి?
- 2) పాఠ్యాంశచిత్రాణి దృష్ట్వా వేములవాడాక్షేత్రే కిం కిమ్ అస్తి ఇతి వదంతు?
- 3) సిరిసిల్లానగరస్య వైశిష్ట్యం లిఖంతు?
- 4) శివలింగం కథమ్ అస్తి?
- 5) వేములవాడాక్షేత్రే స్థితాన్ దేవాలయాన్ సూచయన్తు?
- 6) మనోరథానాం సాఫల్యాయ భక్తాః తస్మిన్ క్షేత్రే కిం కుర్వంతి?

III స్వీయరచనా

అథః దత్తానాం ప్రశ్నానాం సమాధానాని స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.

- 1) పాఠస్య సారం స్వీయవాక్యైః లిఖంతు.
- 2) భవంతః కుత్రాపి యాత్రారూపేణ గచ్ఛంతి చేత్ తాం యాత్రాముద్దిశ్య లిఖంతు.
- 3) క్షేత్రసందర్శనేన కీదృశాన్ విషయాన్ జ్ఞాతుం శక్నువంతి?

IV పదజాలాభివృద్ధిః - భాషాక్రీడాః

అ) వేములవాడాక్షేత్రే స్థితాని మందిరాణి అత్ర లిఖంతు.

ఉదా: వేములవాడాక్షేత్రే రాజరాజేశ్వరాలయః విలసతి.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

అ) కేషించన క్షేత్రాణాం నామాని పదబంధే సన్ని. తాని అన్విష్య లిఖంతు

తి	వ	రా	మ	ల
శ్రీ	కా	ళ	హ	స్రి
వి	శ్రీ	శై	ల	ము
జి	తి	ప	రు	తి
య	ధ	ర్న	పు	లి
వా	ది	నం	హా	మ
డా	వా	ల	ము	వే

ఉదా: వేములవాడా 4)

1) 5)

2) 6)

3) 7)

ఆ. కోష్ఠకే స్థితాని పదాని ఆధారీకృత్య వాక్యాని రచయంతు.

అహం			
హరిః	సోమవాసరే	చలనచిత్రం	
మాధవీ	శుక్రవాసరే	ఉద్యానవనం	గతవాన్
నారాయణః	బుధవాసరే	ఆపణం	గతవతీ
శివః	రవివాసరే	గ్రామం	
లక్ష్మీః			

ఉదా: హరిః రవివాసరే గ్రామం గతవాన్.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

V సర్జనాత్మకవ్యక్తికరణమ్

రవి: హైదరాబాద్ నగరం గతవాన్. తదనంతరదినే విద్యాలయం గతవాన్. తదా రవి రామయోః మధ్యే ప్రవృత్తం సంభాషణం లిఖంతు.

రామః : హ్యః భవాన్ పారాశాలాం న ఆగతవాన్, కిమర్థమ్?

రవి: : అహం గ్రామే న ఆసమ్.

రామః :

రవి: :

రామః :

రవి: :

రామః :

రవి: :

రామః :

రవి: :

VI ప్రశంసా

భవాన్ మాతాపితృభ్యాం సహ యాత్రారూపేణ కుత్ర గతవాన్? తత్ర స్థితాన్ విశేషాన్ వదతు.

VII భాషాంశాః

అ. అధః దత్తమ్ అనుచ్ఛేదం పఠంతు. రేఖాంకితపదాని అవగచ్ఛంతు.

మమ నామ రాజేశః. అహం చతుర్థకక్ష్టాయాం పఠామి.
అద్య పాఠశాలాం న గచ్ఛామి. కిమర్థమితి చేత్ అద్య రవివాసరః
 అతః గృహే ఏవ స్థిత్యా పఠామి. గృహకార్యం చ కరోమి.
శ్వః సోమవాసరః ఖలు! మమ పితా శివాలయం నేష్యతి. శ్వః
 శివాలయదర్శనానంతరం పాఠశాలాం గమిష్యామి.

ఆ. వాసరాణాం నామాని ఉపయుజ్య రిక్తస్థానాని పూరయంతు

- 1) అద్య బుధవాసరః చేత్
 శ్వః భవిష్యతి.
- 2) శ్వః రవివాసరః భవిష్యతి చేత్.
 అద్య భవతి.
- 3) అద్య శుక్రవాసరః అస్తి.
 శ్వః భవిష్యతి.
- 4) శ్వః మంగలవాసరః భవిష్యతి చేత్.
 అద్య భవతి.

ఇ. అద్య, శ్వః ఉపయుజ్య రిక్తస్థానాని పూరయంతు.

- 1) విద్యాలయే సంస్కృతపరీక్షాం లిఖామి. ఆంగ్లపరీక్షాం
 లేఖిష్యామి.
- 2) మమ మాతా పితృభ్యాం సహ గ్రామం గచ్ఛామి.
 పునః పాఠశాలామ్ ఆగమిష్యామి.
- 3) మమ మిత్రం పాఠశాలాం న ఆగమిష్యతి
 కిమర్థమితి చేత్ సః శిరోవేదనామ్ అనుభవతి.

ఈ. భవాన్ అద్య కిం కిం కరోతీతి పంచవాక్యాని లిఖతు.

- 1)
- 2)

- 3)
- 4)
- 5)

ఉ. శ్వః కిం కిం కరిష్యతీతి పంచవాక్యాని లిఖతు.

- 1)
- 2)
- 3)
- 4)
- 5)

పరియోజనాకార్యమ్

అ) ఆంధ్రప్రదేశ్ స్థితానాం పుణ్యక్షేత్రాణాం, తేషాం జనపదానాం చ పట్టికాం నిర్మాయ కక్ష్మాయాం ప్రదర్శయంతు.

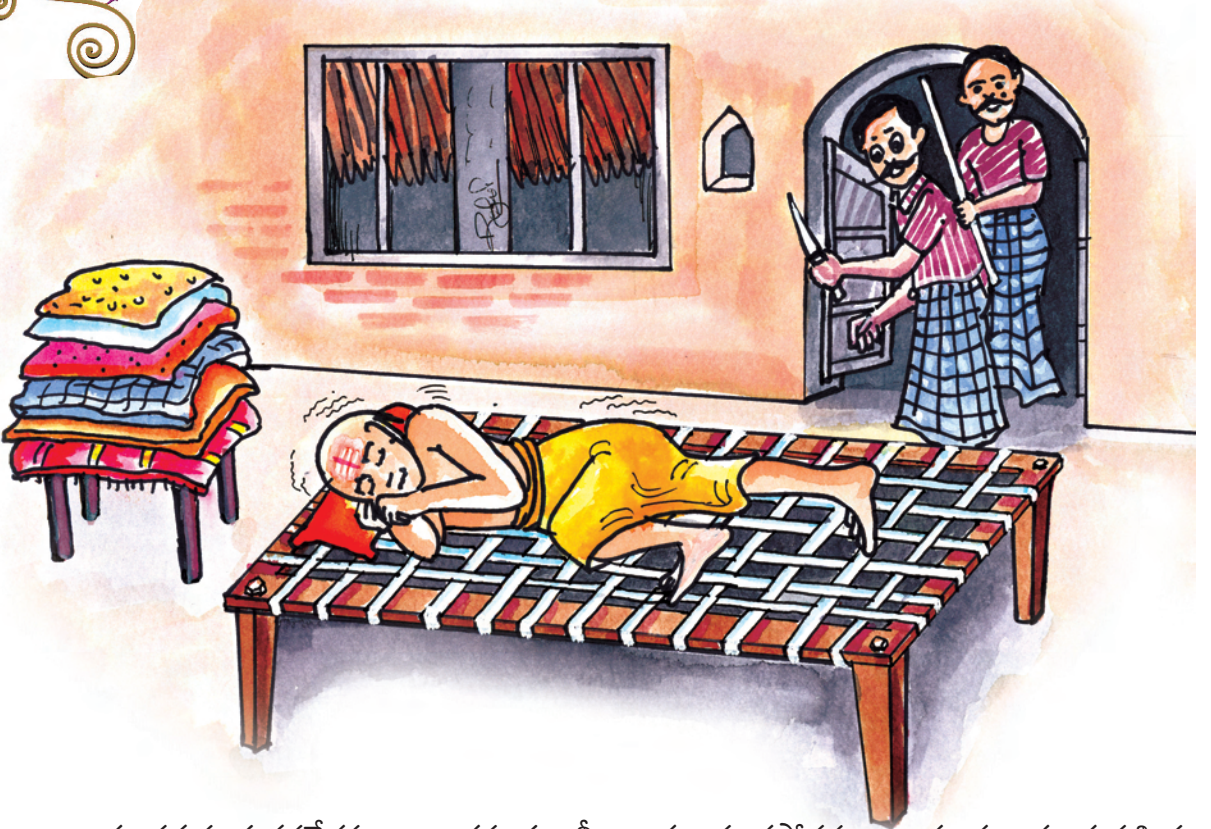
	క్షేత్రమ్	జనపదః (జిల్లా)
1	వేములవాడ	
2		
3		

స్వీయమూల్యాంకనమ్

	ఆమ్	న
1. పాఠస్య సారాంశం వక్తుం శక్నోమి.		
2. పాఠం నిర్దేశం పఠితుం శక్నోమి.		
3. పాఠస్య సారం స్వీయవాక్యైః లేఖితుం శక్నోమి.		
4. అన్యపుణ్యక్షేత్రమ్ అధిక్రమ్య లేఖితుం శక్నోమి.		

విద్యార్థురాణాం న సుఖం న నిద్రా

తృప్తః చాణక్యః

చంద్రగుప్తః మగధదేశస్య రాజా. తస్య మంత్రి చాణక్యః. సః తపోధనః, రాజతంత్రజ్ఞః చ. యద్యపి సః మంత్రి, తథాపి సః ఉటజే వసతి స్మ. సః మైత్ర్యసంపన్నః. ఏకదా రాజా చాణక్యాయ బహుకంబలాని సమర్పితవాన్. ఏతాని కంబలాని దరిద్రేభ్యః దదాతు ఇతి సూచితవాన్ చ.

చాణక్యస్య ఉటజః నగరాత్ బహిః ఆసీత్. కేచన చోరాః కంబలాని అపహర్తుం చింతితవంతః. ఏకదా రాత్రౌ తే చాణక్యస్య ఉటజం ప్రవిష్టవంతః. మధ్యరాత్రసమయః శీతకాలః చ. అతీవ శైత్యమ్ ఆసీత్. చాణక్యః మంచే సుప్తవాన్ ఆసీత్. పార్శ్వే కంబలానాం రాశిః ఏవ ఆసీత్. కింతు చాణక్యః కంబలం వినా నిద్రాం కరోతి స్మ. ఏతత్ దృష్ట్వా చోరాః విస్మితాః. చౌర్యమ్ అపి తే విస్మృతవంతః. తే చాణక్యం ప్రబోధ్య - “బ్రాహ్మణ! పార్శ్వే కంబలానాం రాశిః అస్తి. తథాపి త్వం కిమర్థం కంబలైః ఆత్మానమ్ అనాచ్ఛాద్య శయనం కరోషి” ? ఇతి పృష్టవంతః. తదా చాణక్యః ఉక్తవాన్ - “కంబలాని నృపేణ దత్తాని. తే దరిద్రేభ్యః దాతవ్యాః. శ్వః ప్రభాతే వితరణం కరిష్యామి. తేషామ్ ఉపయోగం కర్తుం మమ అధికారః నాస్తి. కిం చ అహం విరక్తః. సదా తృప్తః” ఇతి. ఇదం శ్రుత్వా చోరాః లజ్జితాః. “పరద్రవ్యస్య ఉపయోగః అధర్మః భవతి” ఇతి చాణక్యస్య అభిప్రాయః. వయం తు జీవనే ప్రతిదినం పరద్రవ్యమ్ ఏవ అపహరామః. అధర్మం కుర్మః. తేన పాపానాం సంగ్రహః చ భవతి” ఇతి చింతయిత్వా తే చాణక్యం క్షమాం ప్రార్థితవంతః. తతః తే సజ్జనాః చ అభవన్.